

فارسا

ودث خانواده می ایرانی

■ عبدالله بیچراتلو

بررسی شبکه‌های ماهواره‌ای و علل گرایش به فارسی‌وان

۱۲ دوناگاه

مالک این شبکه‌ی
غول بزرگ رسانه‌ای،
کیت روپرت
موردادک، از دوستان
آریل شارون و
از شیفتگان بقاء
و تقویت رژیم
صهیونیستی است.

شده درباره این شبکه، چند نکته بسیار برجسته بوده است:
۱- مالک این شبکه غول بزرگ رسانه‌ای، کیت روپرت موردادک، معروف به روپرت مردادک، از دوستان آریل شارون و از شیفتگان بقاء و تقویت رژیم صهیونیستی است
۲- این شبکه گوی سبقت را از دیگر شبکه‌های ماهواره‌ای ربوده است
۳- گفتمان غالب این شبکه، خیانت است. با در نظر گرفتن این سه نکته، و به منظور خودداری از تکرار مطالب بیان شده، در این نوشتار ضمن تبیین مضامین اصلی برنامه‌های شبکه فارسی‌وان، برخی دلایل گرایش مخاطبان به این شبکه برشمرده می‌شوند.

در واقع، بیشترین زمان برنامه‌های این شبکه به سریال اختصاص دارد و مهمترین علت گرایش مخاطبان به این شبکه نیز سریال‌های آن به شمار می‌روند و دیگر برنامه‌های آن یعنی نماآهنگ‌ها (موسیقی-تصویر) و تبلیغات تجاری، تاثیر چندانی در جلب مخاطب به این شبکه نداشته‌اند. شهرت و زبانزد شدن فارسی‌وان، در مدتی کوتاه عمدتاً به دلیل سریال‌هایی است که شنبه تا چهارشنبه‌ها، به طور

در ماه‌های اخیر موضوع شبکه‌های ماهواره‌ای به ویژه تأثیرات شبکه ماهواره‌ای فارسی‌وان و اقبال نسبی مخاطبان ایرانی به این شبکه در محافل مختلف فرهنگی-اجتماعی و حتی سیاسی، مورد توجه و تمرکز بوده و رسانه‌های مختلف نوشتاری، دیداری و شنیداری نیز تلاش کرده‌اند از زاویه دید خود به موضوع بپردازند. در بسیاری از مطالب نوشته و گفته

پیوسته در ساعات آغازین شب و سریال‌های کمدی است که در پایان هفته‌ها از این شبکه پخش می‌شوند.

از آغاز فعالیت شبکه «فارسی‌وان» در مرداد ۱۳۸۸ تاکنون حدود ۲۵ سریال از این شبکه پخش شده یا در حال پخشند که برخی از آنها عبارتند از: «همسر یا در دسر»، «سامسون»، «خواهر دوست داشتنی من»، «شب به شب»، «قنوس»، «افسانه افسونگر»، «همسر من بی نظیره»، «روایه‌های شیشه‌ای» (کره‌ای)؛ «خانه مد، آشنایی با مادر»، «معجزه کوچک»، «ریبا»، «دارما و گرگ»، «۲۴»، «حصار چوبی»، «جسور و زیبا» و «فرار از زندان» (آمریکایی)؛ «مونس و مونس»، «همسایه‌ها»، «سفری دیگر» و «در جستجوی پدر» (کلمبیایی)؛ «ویکتوریا» (محصول مشترک آمریکا و کلمبیا ساخته شده در مکزیک)، «آرزوی عروسک پارچه‌ای» (ترکیه‌ای) و...

سریال‌های کره‌ای پخش شده از فارسی‌وان به جهت محتوایی و مضامین، اگر چه تا حدودی شباهت‌هایی به برخی سریال‌های کلمبیایی دارند (چون در آنها کشور کره جنوبی را که در حال گذار از فرهنگ سنتی به فرهنگ مدرن است) به تصویر در آمده است مثلاً از این حیث که در این سریال‌ها، مردهای خائن به همسرشان برجسته هستند، اما در مجموع این سریال‌ها به دلیل این که در فضایی شرقی و با مختصات فرهنگ شرق ساخته شده‌اند تا حد زیادی از مسائل و عوارض سریال‌های کلمبیایی و آمریکایی به دورند.

به نظر می‌رسد که متصدیان شبکه فارسی ۱ از ذائقه سال‌های اخیر مخاطبان ایرانی در خصوص علاقه‌مندی به درام‌های کره‌ای، آگاهی کامل داشته‌اند و به همین جهت در آغاز فعالیت این شبکه، دو سریال کره‌ای با مضامین درام را در کنار خود گنجانده و حتی آنها را دوبار پخش کردند. در میان سریال‌های کره‌ای، سریال «خواهر دوست داشتنی من» به علت داستان‌پردازی زیبایش که به مشکلات زن جوان فداکاری می‌پرداخت که پس از مفقود شدن پدرش با مشکل فقر خانوادهاش مبارزه می‌کرد و به نحوی حس همدردی ایرانیان را بر می‌انگیخت بسیار توجه مخاطبان ایرانی را به یک سریال کره‌ای در «فارسی‌وان» جلب کرد. پس از آن، سریال «افسانه افسونگر» نیز با مضمونی مشابه (از دست دادن پدر به دلیل ازدواج با زن دوم و ترک خانواده و مشکلات معیشتی شدید) به حفظ مخاطبان فارسی‌وان کمک کرد. فضای این سریال و نیز برخی سریال‌های دیگر مانند «سامسون» و «خواهر دوست داشتنی من» بر مضمون «زندگی دختر فقیر و سخت کوش» کلیشه‌ای که همواره سبب جذب مخاطبان ایرانی، به ویژه زنان به سریال‌های شرقی، مخصوصاً ژاپنی و کره‌ای شده - متمرکز بوده است. این موضوع حاکی از نگاه تیز سیاستگذاران شبکه «فارسی‌وان» است، چرا که این مضمون، همواره با برانگیختن حس همدردی و هم‌ذات‌پنداری ایرانیان - که انسان‌هایی عاطفی هستند - همراه بوده و در جلب مخاطب بسیار موفق بوده است. نمونه این موضوع را در سریال‌هایی مانند «سال‌های دور از خانه»، «داستان زندگی»، «جوهری در قصر» که بر زندگی شخصیت‌هایی مانند «اوشین»، «هانیکو» و «یانگوم» متمرکز بودند، شاهد بودیم و در این زمینه تفاوتی وجود نداشته که سریال از چه شبکه‌ای پخش شده، مهم مضمون سریال بوده است. به طور قاطع می‌توان گفت در شبکه «فارسی‌وان»، سریال‌های کره‌ای، برای مخاطبان نقش دام را ایفا می‌کنند چرا که این سریال‌ها به دلیل نزدیکی نسبی برخی مضامین آن‌ها به فرهنگ و زندگی خود ایرانی‌ها، مخاطبان را با این شبکه آشنا و برای دیدن این شبکه ترغیب و تشویق می‌کنند. با این حال، این سریال‌ها، از فضایی بسیار کلیشه‌ای که مختص سریال‌های کره‌ای است، تبعیت می‌کنند که در آن، دائماً تعلیقی در یک ارتباط عاطفی مثلثی شکل ایجاد شده است.

در سریال‌های «امپراطور دریا»، «تاجر پوسان»، و «افسانه جومونگ» که همگی از شبکه سوم سیما پخش شده‌اند، نیز مثلث عشقی مشابهی وجود داشت، که در واقع پاس‌کاری‌های جاری در این مثلث‌ها یکی از علل اصلی کشش بینندگان به آن بوده است. این فضای تعلیق در تمام سریال‌های کره‌ای پخش شده از «فارسی‌وان» نیز، به چشم می‌خورد. بیشتر سریال‌های کره‌ای متعلق به تلویزیون ملی کره جنوبی یعنی شبکه MBC بوده‌اند و حتی یکی از سریال‌ها (افسانه افسونگر) بر فضای ساخت سریال در این شبکه نیز نیم‌نگاهی داشت، از این رو به دلیل این که این سریال‌ها برای مخاطب گسترده و عام کره تهیه شده بودند، از بسطیاری از صحنه‌های اروتیک و مضامین غیراخلاقی فاصله داشته‌اند. در مجموع می‌توان سریال‌های کره‌ای این شبکه را نوعی ارتباطات میان‌فرهنگی دانست، اما یک نکته را نباید از نظر دور داشت و آن موضوع باور کره‌ای‌ها به تناسخ و زندگی پس از مرگ در قالب جسمی جدید است که گاهی اوقات در سریال‌هایی مانند «خواهر دوست داشتنی من» و «افسانه افسونگر» پررنگ‌تر بود و رسوخ این موضوع در فضای ایدئولوژیک کشورمان، اگر چه بعید است اما بر اهل تبلیغ است که شبیهات این گونه را در مناسبت‌ها و مکان و زمان مناسب خود بر طرف نمایند تا احیاناً نوجوانان یا افرادی که در این زمینه آگاهی کافی ندارند، دچار شبهه نشوند.

سریال‌های کلمبیایی و آمریکایی

سریال‌های آمریکایی پخش شده از فارسی‌وان، سه دسته بوده‌اند: ۱- یک سریال ویژه کودک به نام معجزه کوچک: این سریال به دلیل این‌که تبلیغ زیادی روی آن صورت گرفته و هفته‌ای یکبار پخش شده، مخاطب چندانی نداشته ضمن این که عمده‌تاً بر زندگی یک ربات متمرکز بوده و چندان مساله‌ساز نبوده است. ۲- سریال‌های پلیسی - جنایی: «۲۴»، «فرار از زندان» و «حصار چوبی». دو سریال اول، پیش از آن‌که از فارسی‌وان پخش شوند، در ایران به طور گسترده توزیع شده بودند و علاقه‌مندان این سریال‌ها آنها را تماشا کرده بودند، حتی فرار از زندان در حال حاضر با همان دوبله داخل ایران پخش می‌شود که در مجموع این سریال، مضامین مثبتی همچون ایثار و فداکاری، اهمیت ایمان در زندگی انسان و... را در بردارد. به نظر می‌رسد شبکه فارسی‌وان، به دلیل گرایش گسترده‌ای که در ایران به این سریال ایجاد شد، پخش آن را در دستور کار خود قرار داد که عملاً دست به کار بیهوده‌ای زده است چون این سریال اکنون بیننده زیادی در کشورمان ندارد. سریال ۲۴ نیز همان وضع فرار از زندان را دارد، بعلاوه این که دوبله فارسی‌وان به قدری ضعیف است که مخاطب را برای تماشای یک سریال جنایی سیاسی جذب نمی‌کند. سریال حصار چوبی، ساختاری قوی و جذاب داشت و به سرعت نیز از آنتن فارسی‌وان برداشته شد.

اما همان‌طور که اشاره شد مساله اصلی در خصوص این شبکه، مضامین سریال‌های کلمبیایی و نیز آمریکایی درام بوده‌اند. ترغیب به داشتن روابط متهورانه و متنوع جنسی، متقاعد کردن زنان به رسیدگی بیشتر به تن و ظاهر خود برای جلب توجه مردان، برجسته کردن جذابیت لذت بیشتر بردن از جنس مخالف، زیر سوال بردن ازدواج و ایجاد تردید درباره اهمیت و ارزش آن، تئوری‌پردازی طرح سوال و ایجاد شبهه و تردید مکرر درباره دیدگاه‌های افرادی که بی‌بندوباری رو نیاورده‌اند یا به زندگی مشترک خود پایبندند و در مقابل ارائه دیدگاه‌ها و پاسخ به سوال‌های شبهه‌افکنانه برای اقصاء مخاطب در خصوص این که زمانه تغییر کرده است و افراد باید پایبند به زندگی‌های سنتی نباشند، از برجسته‌ترین مضامین این

دو نگاه

در واقع اگر مخاطبان ماهواره به سلاخی که از آن با عنوان «سواد رسانه‌ای» یاد می‌شود، مجهز گردند، به طور قطع می‌توان تأثیرات نه تنها ماهواره، حتی اینترنت و... را نیز کاهش داد. تا بتوانند تشخیص دهند که همچون رژیم غذایی، چگونه رژیم رسانه‌ای داشته باشند.

ظاهر آرای بی بوده است. اگر با دقت به همه تبلیغات صورت گرفته در این شبکه توجه کنیم، متوجه می شویم که همان گونه که سریال ها، عمدتاً زنان و دختران را هدف قرار داده اند، مخاطب تبلیغات تجاری نیز اغلب این قشر هستند به ویژه زنان خانه دار.

برخی علل گرایش مخاطبان به فارسی وان

■ برقراری ارتباط با مخاطبان به زبان فارسی: اغلب مخاطبان ایرانی که شبکه های ماهواره ای را تماشا می کنند، با زبان های خارجی آشنایی چندانی ندارند، فارسی وان مساله را با دویله سریالها- هر چند ضعیف- حل کرده است.

■ مخاطب محوری ابزارهای فارسی وان: این شبکه از ابتدا تلاش کرده است به تدریج اعتماد مخاطبان ایرانی به ویژه خانواده های دارای فرهنگ سنتی ایرانی را جلب کند و باید تأکید کرد که حقیقتاً هدف اصلی فارسی تغییر نگرش این دسته از خانواده هاست و برای فارسی وان دیگر اقشار و افراد در درجه ی دوم اهمیت قرار دارند. به همین منظور، در این شبکه، به تناسب مناسبت های مختلف دینی و حتی گاه ملی، فضای برنامه های فارسی وان نیز تغییر می کند. برای مثال: در ماه مبارک رمضان هنگام اذان مغرب، اذان شیعی با تصاویری دارای گرافیک و رنگ و لعاب جذاب پخش شده است. این نکته را می توان یکی دیگر از نشانه های آگاهی جامعه شناختی و زیرکی متولیان این شبکه دانست که برای جذب بیشترین مخاطب، خود را به فضای فرهنگی و روحی آنان نزدیک کرده اند. پیام هایی مانند «رمضان مبارک» و نیز تغییر جدول پخش برنامه ها در شب های قدر را نیز می توان در این راستا ارزیابی کرد. همچنین در مناسبت هائی مانند شهادت امام علی (ع)، رحلت پیامبر گرامی اسلام (ص) یا شهادت امام رضا (ع) یا اعیادی مانند عید قربان، یا عید نوروز یا گرامیداشت روز سعدی، یا تولد امام علی (ع) و روز پدر، حال و هوای این شبکه، به تناسب مناسبت تغییراتی داشته است و معمولاً با گرافیک و موسیقی مناسب، به نوعی مناسبت مورد نظر یادآوری شده است.

گذر از خطوط قرمز در شبکه های داخلی:

علت اساسی گرایش مخاطبان به این شبکه، پخش سریال هایی دارای ساختاری قوی تر از شبکه های داخلی نیست بلکه عبور تدریجی از خطوط قرمز در شبکه های داخلی است. از همین رو، فضای سریال های فارسی وان به تدریج، جنسی تر شده است و در آینده اگر خطوط قرمز بیشتری را زیر پا خواهد گذاشت چون اگر این گونه نشود، در رقابت با شبکه هایی مانند «پی ام سی» و «جم کلاسیک» که آن ها نیز مدتی است سریال با دویله فارسی پخش می کنند، مخاطب خود را از دست خواهد داد و این سطح از زیر پا گذاشتن خطوط قرمز برای مخاطب این سریال های ضعیف و آیکی مطلوبیت نخواهد داشت. لازم به توجه است که سریال های دارای ساختار قوی این شبکه همچون فرار از زندان و ۲۴ مخاطب چندانی ندارند اما سریال های آیکی (صابونی) همچون همسایه ها و مونس و مونس مخاطبان بسیار زیادی را به خود جلب کردند. از این رو، باید در خصوص مراحل بعدی پرده دری در شبکه فارسی وان یا دیگر شبکه هایی که راه خواهند افتاد مانند فارسی ۲ یا فارسی ۳ و فارسی ۴ و فارسی ۵ آماده شد و این وظیفه سیاستگذاران فرهنگی و رسانه ای کشور است.

عدم جذابیت برنامه های نمایشی و سرگرم کننده تلویزیون در ساعات ۱۸ تا ۲۳ در برخی از ایام سال:

اگر تلویزیون کشورمان نتواند به طور پیوسته در طول هفته و هر شب ساعات یاد شده را با سریال هایی که به طور پیوسته پخش می شوند

دسته از سریال های آمریکایی و کلمبیایی این شبکه بوده است. روابط متهورانه دختران و پسران جوان، نمایش مکرر مشروب خواری و مزخرف گویی های هنگام مستی، بیان راه های دوست شدن با جنس مخالف و نیز ظرافت ها و مشکلات و مسائل مربوط به دوستی با جنس مخالف، نمایش روابط خارج از چارچوب های اخلاقی، ابراز علاقه شهوانی و اغوا کننده، عدم وفاداری زنان و مردان متأهل به همسران خود که بعضاً با نیت انتقام از همسر به علت عدم وفاداری او صورت می گیرد، دیالوگ های جنسی و توصیه به خیانت و عدم وفاداری از دیگر نکات برجسته در سریال های کلمبیایی و آمریکایی درام این شبکه است. در بسیاری از این سریال ها به ندرت پیامی فرهنگی و اخلاقی وجود دارد و در اغلب آنها از یک مغالطه بسیار پیچیده استفاده شده است؛ در این سریال ها به منظور متقاعدسازی افراد برای هوس بازی و تنوع طلبی جنسی در هنگام قرار گرفتن در فضای یک مثلث عاطفی از یک نسخه واحد استفاده می شود: «به دلت مراجعه کن» که در حقیقت عبارت است از: «به هوا و هوس مراجعه کن» و معمولاً این مراجعه به هوا و هوس به خیانت به همسر ختم می شود. از این رو اغلب این سریال ها به طور زیرپوستی و در لافاه مجوز خیانت را برای مردان و زنان متأهل که در زندگی زناشویی خود دچار مشکلاتی عاطفی هستند یا به نوعی در ارتباطات اجتماعی با مردان و زنان دیگری در تعامل نزدیک قرار گرفته اند، صادر می کنند و بیشترین قشر آسیب پذیر از این سریال ها نیز همین دسته از افراد هستند. اثر دیگر این سریال ها کاشته شدن انواع بذره های شک و تردید در ذهن تماشاگران در خصوص همسران خود است، به گونه ای که بسیاری از ارتباطات سالم آنها در اجتماع نیز زیر ذره بین سوء ظن قرار می گیرد. در حقیقت به تدریج فضای ارتباطات بسیاری از خانواده ها سلامت و انس و الفت عاشقانه و صمیمانه را از دست می دهد.

تاکنون یک سریال ترکیه ای نیز از این شبکه پخش شده است که اگر چه عمدتاً مخاطب کودک را هدف قرار داده است اما برخی از مسائل و مضامین یاد شده در خصوص سریال های آمریکایی و کلمبیایی در آن به صورت خفیف به چشم می خورد.

شبکه فارسی وان حدود ۶ ساعت در شبانه روز را به پخش نماهنگ اختصاص داده است که حاوی چند نماهنگ بیشتر نبوده است و پیوسته همین نماهنگها تکرار می شوند. در آغاز در این نماهنگها موسیقی ایرانی پخش نمی شد، اما به تدریج با برقراری ارتباط این شبکه با برخی از خوانندگان جوان و نیز قدیمی لس آنجلسی، نماهنگ های ایرانی نیز از این شبکه پخش شد. در نماهنگ های غیر ایرانی این شبکه اغلب فضای خشونت و آتارشیسم موج می زند و به نوعی برعکس سریال های این شبکه که به ندرت پیام سیاسی دارند، نماهنگ های این شبکه به طور غیرمستقیم از بار سیاسی برخوردارند. در مجموع این نماهنگها در رقابت با شبکه های دیگر فارسی زبان که اقدام به پخش شبانه روزی نماهنگ می نمایند در جذب مخاطبان توفیق چندانی به دست نیاوردند.

تبلیغات تجاری هدفمند

در این شبکه، با روند افزایش مخاطب، کالاهای بیشتری نیز تبلیغ شده اند به گونه ای که در آغاز، صرفاً یک تبلیغ تجاری در مورد سفر به مالزی از این شبکه پخش می شد و در لابلای برنامه ها بیشتر نماهنگ پخش می شد اما اکنون تعداد نماهنگها کمتر شده و فضا برای تبلیغات تجاری باز تر شده است. اغلب تبلیغات تجاری این شبکه متعلق به محصولات اروپایی است از جمله ماشین لباسشویی ایتالیایی یا جای و برنج انگلیسی. تمرکز دیگر تبلیغات بر مواد و محصولات

دو نگاه

در بسیاری از این سریال ها به ندرت پیامی فرهنگی و اخلاقی وجود دارد و در اغلب آنها از یک مغالطه بسیار پیچیده استفاده شده است؛ در فضای یک مثلث عاطفی از یک نسخه واحد استفاده می شود: «به دلت مراجعه کن»

مهمترین علت گرایش مخاطبان به این شبکه نیز سریال‌های آن به شمار می‌روند و دیگر برنامه‌های آن یعنی نما‌آهنگ‌ها (موسیقی - تصویر) و تبلیغات تجاری، تأثیر چندان‌ی در جلب مخاطب به این شبکه نداشته‌اند.

نه منقطع، در این رقابت حتماً بازنده خواهد شد. یکی از علت‌های مهم جلب مخاطب به سریال‌هایی مانند «نرگس»، «رستگاران» و حتی جلب مخاطب نسبی به سریال «دلنوازان» و نیز سریال‌های مناسبی همچون سریال‌های ماه مبارک رمضان و نوروز، پیوسته و هر شب پخش شدن آنها بود. فارسی‌وان با درک این نکته و با مطالعه دقیق ذائقه ایرانی، جدول پخش برنامه‌های خود را تنظیم کرد. آنها حتی از علاقه سنتی ایرانی‌ها به تماشای تلویزیون در عصر جمعه آگاهی داشتند و از این رو برنامه‌های جذاب کم‌دی خود را در این روز و نیز عصر پنجشنبه گنجاندند. اما همان‌طور که تجربه تابستان امسال نشان داد پخش سریال‌های پرمخاطب و با کنداکتور (جدول پخش) مناسب همچون زیرهشت، فاصله‌ها، جراحی و در مسیر زاینده‌رود می‌تواند بسیاری از مخاطبان را از شبکه‌هایی مانند فارسی‌وان روگردان نماید. این موضوع مسئولیت سیاستگذاران تلویزیون را سنگین‌تر می‌نماید تا برای تمام فصول و مناسبت‌های سال، به ویژه مناسبت‌های عزا که معمولاً تلویزیون برنامه جذاب و متناسبی برای عرضه ندارد، بیشتر بیاندیشند، به ویژه این که پس از موفقیت نسبی فارسی‌وان در اواخر سال گذشته و بهار امسال، به تدریج شبکه‌های «جم کلاسیک» و «پی‌ام سی فمیلی» نیز اقدام به پخش سریال‌هایی با مضامین مشابه سریال‌های فارسی‌وان و با دوبله فارسی نمودند. مثلث از بی‌بی‌سی فارسی، بی‌بی‌سی فارسی و فارسی‌وان اکنون در میان تماشاگران ماهواره جای خود را به مربع بی‌بی‌سی فارسی، فارسی‌وان، جم کلاسیک و پی‌ام سی فمیلی داده است. اما در این فضا چه راهکارهایی را می‌توان برای مدیریت نرم و فرهنگی مسائل یاد شده ارائه نمود؟

تولید محصولات فرهنگی فاخر؛ لازم‌ترین کار در حوزه فرهنگ و رسانه، سرمایه‌گذاری گسترده برای تولید محصولات فاخر است. اگر به این باور برسیم که در جهان حاضر که مدیریت امنیت، باید به صورت باز عمل کند چون امنیت امروز، امنیت باز است نه صرفاً از طریق تعاملات مرزی، به طور قطع یکی از گزینه‌های تهدید امنیت، می‌تواند رسانه‌ها باشند و راه مقابله با چنین تهدیدهایی نیز فرهنگی و رسانه‌ای است. باید سیاستگذاران فرهنگی به این مساله توجه داشته باشند که عدم سرمایه‌گذاری کافی در این زمینه در بلندمدت هزینه‌های بیشتری را به کشور تحمیل خواهد کرد.

تاسیس شبکه تلویزیونی در زمینه موسیقی؛ همان گونه که با وجود شبکه رادیویی پیام، ضرورت شبکه رادیویی «آوا» احساس و تاسیس شده، شبکه تلویزیونی «آوا» که بر موسیقی ایرانی متمرکز باشد، می‌تواند بخشی از ذائقه موسیقی کشور را شکل دهد.

تاسیس شبکه تلویزیونی ویژه فیلم؛ همان‌طور که پیشتر اشاره شد بیشتر مخاطبان در ساعات اولیه شب به تماشای تلویزیون می‌نشینند و فارسی‌وان با دریافت این موضوع، این ساعات را پر کرده است، از این رو، باید تولید سریال‌هایی متناسب با علائق گوناگون برای پخش در این ساعات در اولویت قرار گیرد. تاسیس شبکه‌ای که در این ساعات اقدام به پخش فیلم‌های ایرانی دارای بار نوستالژی یا فیلم‌هایی که شبکه‌های دیگر تلویزیونی در سال‌های گذشته پخش کرده‌اند، نماید و گاهی نیز با پخش فیلم‌های جدید همراه با تبلیغ مناسب آنها در کنار تبلیغ فیلم‌های روی پرده سینماها یا تئاترهای در حال اجرا، به شبکه‌ای موفق در زمینه فیلم، سینما و حتی تئاتر تبدیل شود. چنین شبکه‌ای می‌تواند به رشد تئاتر و سینمای کشور نیز کمک نماید. در این شبکه علاوه بر نمایش فیلم می‌توان برنامه‌های نقد جدی درباره فیلم‌های روی پرده سینما یا فیلم‌های دیگری که از خود این شبکه پخش می‌شود، اجرا کرد.

آموزش‌های رسانه‌ای برای خانواده‌ها در خصوص برنامه‌های ماهواره‌ای

در مدارس و نیز رسانه‌ها؛ البته لازمه این موضوع این است که باور داشته باشیم و به این واقعیت اذعان کنیم که شمار زیادی از مردم در کشورمان - به ویژه در شهرهایی مانند تهران، کرج، مشهد و تبریز - به ماهواره دسترسی گسترده دارند و این موضوع را به عنوان یک تابوی رسانه‌ای یا اجتماعی مطرح نکنیم که امکان سخن گفتن درباره آن وجود نداشته باشد بلکه واقع‌بینانه به سراغ خانواده‌ها برویم تا آنها را چه در خصوص پیام‌های منفی سیاسی و چه فرهنگی - اجتماعی برنامه‌های ماهواره آگاه کنیم. این پیشنهاد بر این فرض استوار است که اگر مخاطب را با آگاهی واکسینه کنیم، برنامه‌های ماهواره‌ای نمی‌توانند تأثیر منفی خاصی بر آنها بگذرانند. در واقع اگر مخاطبان ماهواره به سلاحی که از آن با عنوان «سواد رسانه‌ای» یاد می‌شود، مجهز گردند، به طور قطع می‌توان تأثیرات نه تنها ماهواره، حتی اینترنت و... را نیز کاهش داد. منظور از توسعه سواد رسانه‌ای این نیست که به مخاطبان، توانایی کار کردن با رسانه‌ها یا ابزارهای مرتبط با آنها را یاد دهیم که این را «آموزش رسانه‌ای» نامیده‌اند، نه سواد رسانه‌ای. منظور از سواد رسانه‌ای تجهیز کردن مخاطبان رسانه‌ها با توانایی‌ها و مهارت‌های تحلیل، نقد و ارزیابی محتوای رسانه‌هاست تا بتوانند تشخیص دهند که همچون رژیم غذایی، چگونه رژیم رسانه‌ای داشته باشند.

تمرکز بر تربیت کودکان با محوریت ادبیات غنی فارسی؛ در ادبیات عمیق و ژرف فارسی، خیر و شر به طور دقیق از یکدیگر روش شده و با الهام‌گیری از تعالیم دین اسلام، آموزه‌های اخلاقی و نیز سلوک زیستن به زیبایی و با جذابی تبیین شده است. مادامی که به ادبیات غنی فارس برنگردیم، نمی‌توانیم به واکسینه شدن کودکانمان امیدوار باشیم. اساس سواد رسانه‌ای بومی در ایران، تمرکز بر ادبیات فارسی است.

تقویت برنامه‌های رسانه‌های داخلی از طریق:

- ۱- تقویت دانش نیروهای رسانه‌ای: کمبود دانش اثربخش ضعف اصلی نیروهای رسانه‌ای کشورمان است.
- ۲- بهره‌گیری از صاحبان قلم در حوزه‌های مختلف رسانه‌ای اعم از خبری و غیرخبری
- ۳- مخاطب محوری و توجه به علائق مخاطبان، نه ترویج سطحی‌نگری

توجه به برنامه‌های سرگرمی و پرهیز از افراط در ایدئولوژی زده کردن مردم با پخش افراطی و غیرحرفه‌ای برنامه‌های تبلیغی

تلاش برای کاهش سن ازدواج؛ اگر مسائل و مشکلات مربوط به ازدواج سد راه این امر مقدس نباشد و جوانان در کانون عشق و محبت همسران خود قرار گیرند، هیچ لزومی به نگرانی درباره برنامه‌های شبکه‌هایی مانند فارسی‌وان و امثال آن نخواهد بود. اما علی‌رغم این که به طور دائم برای این منظور تلاش شده است ولی همچنان وضع موجود ناخوشایند است. فعالیت شبکه‌ای مانند فارسی‌وان به طور طبیعی در کشور ما به پدیده شوم رادیوکالیسم جنسی منجر خواهد شد که گاه ممکن است بروز و ظهور آن در فضای اجتماع، به صورت رادیوکالیسم سیاسی باشد. از این رو، لازم است به این مساله به طور جدی توجه شود تا از پیامدهای ناگوار آن جلوگیری شود. البته این بدین معنا نیست که سریال‌های این شبکه در میان افراد متأهل تأثیرات ناگوار نخواهد داشت (که در سطور پیشین به برخی ابعاد آن اشاره شد)، اما چون در میان نوجوانان و جوانان مجرد نیز به نحو دیگری تأثیرگذار است، باید به این دسته از مخاطبان هم توجه داشت. همه ما وظیفه داریم، در این برهه با آگاهی بخشی به خانواده‌ها و با روش‌های فرهنگی و گفتگو محور از دژ خانواده‌ی ایرانی حمایت و حفاظت کنیم که سنگ بنای جامعه‌ی ایرانی است.